

Ранко Јововић

ИЗДАХНУЋУ НА БАЛКОНУ

Не од рана... Издахнућу од незнања, од плићака у духу и тијелу, издахнућу од пустиње у мени и око мене... Издахнућу, јер ми се ријетко живи... Издахнућу, јер сам хајдучко срце потрошио тукући се са овим опасним кукавицама које владају свијетом... Издахнућу на балкону гледајући звездано небо премрежено страхом, смртним страхом – смртним бесмртним страхом... који нас, ево, и родио и сахранио. И сахраниће...

Издахнућу на балкону – то ми личи на нешто, све остало је проза.

Ја волим живот, као што га воле и ови млади градски хајдучици – и ускоци – моји пјесници, као што га воле и ове кукавице које јуре с леђа хајдуке и ускоке.

Али Поезија је моја, моја општа застава, понекад крвава национална српска застава из Горског вијенца – барјак Српски, на којем са вјетром у Бога и у Дух Српски... Али поезија коју ја писах, и која мене писа – више се не пише.

Не волим, што није слава. Мало је славних СРПСКИХ СТИХОВА, још мање Српских јунака – све остало је СРПСКА НЕЈАЧ. Ипак, најславнија је Српска нејач и Бог.

Па, оно, БОГ ЈЕ СЛАВА.

Па, ја се Бога не бојим.

Смислио сам једну књигу – НЕКА МИ НИШТА НЕ БУДЕ ОПРОШТЕНО, објавио сам ту Молитвену књигу, коју је волио мој Брана Петровић.

На Страшном суду, ако како допаднем, као можда отпадник – Рећи ћу то, то ми је савјетовао и мој сан о БОГОЧОВЈЕКУ, у чије се моралне поруке често враћам, не по закону Јеванђеља... рећи ћу – НЕКА МИ НИШТА НЕ БУДЕ ОПРОШТЕНО.

Ја знам, да је Свемогућем свеједно... Често вјерујем – да се он мене и не сјећа. Ко ће се сјетити Пјесника и Градског ускока Ранка Јововића, који се, ево, сав у ранама спрема – не спрема, него немирно одлази у тзв. БОЉИ СВИЈЕТ.

Нека ме не памте.

Нека ме не цитирају. Нека ми не дижу попрсја... Мени је довољно што ме, ево, за живота неки људи држе за човјека који искрено ради свој посао. Ништа у мојим стиховима није да послужи укусима; образованима, професији и томе слично... Моји стихови су, израз моје несреће и понекад туге, туге за изгубљеним свијетом СЛОБОДЕ.

Само сам тежио Слободи. Само Љубави...

То је моја, то је Поезија коју сам, ето, ја стварао.

Прије свега, ево неко доба, неко доба вјековима – Борио сам се стиховима и против ропства свог народа...

Али, ево, како је оно Љуби Ненадовићу говорио Владика – Ала се ми Срби наробовасмо... наробовасмо, сам Бог зна када ће доћи крај овој борби непрестаној...

Ипак, Поезија је борба непрестана. Она је моја Отаџбина, моје оружје, као код свих виђених Српских пјесника. И раније, и вјекови-ма и данас...

Подгорица, 15. јул 2014.

ЦРЊАНСКИ

Љубав ће спасити људе и нељуде
Али ко ће вољети главе наше, узбуђене, будне
Од наше крви будне
Кржаве главе, хуе.

Дува црни сјевер
И вјечна кошава
И махнити југо –
Дувај, шупљом нашом родином туго
Наша је истина на Табљи сасушена глава.

Љубави, спаси љубави
Колико и како се може
Али не љуби нас
Нас спасти ништа не може –
Ми који сањамо крвљу, укрштене ноже, Боже
Ми се боримо за нашу свету тмину
За такву грозну, грозно прљаву домовину.

ТУГОВАНКА ЗА БРАНИСЛАВОМ ПЕТРОВИЋЕМ

Оде ми Б. Петровић
У модра небеса –
Од сумње и горчине
Сав се разби у звијезде и дубине.

А ја се зажељех београдских лица
Улица и кафана. И пића.
И нашег царског живота
До свитања и преко свитања.

И расплаках се за звијездама
За „Коларцем” и „Липом”...
Да се још једном у тим рајским одајама
Потучем и изљубим
Са неким непознатим типом.

Али данас
Кад ја немам много разлога да живим
Мада друкчије не могу,

Прођем градом
И чујем шапат књига у излогу
И помислим то твоје СРЦЕ бије –
Страшно је БРАТЕ живјети од живота
Кад живот више није.

СТРАХ

То није страх пред тајним
То није тајна
То је страх овај
То сам ја

Страх из земље-неба
Страх из брата и друга
Страх од пољупца жене
Страх од рођене дјеце,
Страх из утробе, јетре, срца, из утробе мозга
Страх стопе кржаве, свијетле, мрачне,
Стваралачке човјекове –
Страх видиш, чујеш, осјећаш, машташ
Страх јер се смијеш
Грохотан страх.

То је гомилање држава, нација, градова, села, људи
Гомилање ораница, пустара, мутних вода
То је гомилање гомила решетака и вампира

То је гомилање страха.

То је тврд, металан, дрвен
То бритка ствар.

ЈЕСЕЊА

Човјек стоји на мосту: гледа у ријеку –
Ријека тече.
Одавна – данима, годинама, миленијумима –
Мутна и плаха, бистра и танка: тече, живи,
мијења се и мре можда –
Одвајкада, као нешто наизглед просто.

Доба је јесење: загушљиво приградско;
 Враћамо се из филмова, улазимо у кафане:
 једемо сендвич саламу,
 пијемо млаку воду, вино –
 љубимо се и грдимо.
 (Они се паре уз тамно сјечиво мјесеца
 Плачу као лозе у присојима)
 Велимо –
 Сјутра ће бити кише (ја велим)
 И пењемо се у кревет.
 Биће теже: глиб, поплава на све стране,
 запушена канализација
 дунуће мртва југовина.
 Биће и теже: беспарица, празни желуци,
 празне руке, глава,
 без огња у зидовима.
 Биће најтеже: ако се моји удови поломе
 ако ме јесен покоси по грлу.

Добри човјече на мосту,
 Драги човјече –
 Добро вече:
 Окрени се иди својој драгој,
 Ионако ријека писнути неће,
 А ти ћеш убити своје здравље –
 (Подаће отопали удови)
 Извијаће те мисли,
 Прегациће те остали зачуђеници –
 Може свашта: доба је јесење и намјере
 постају мрачније.

Гле, како ја сједим код куће –
 Истина, ја везан ја сваковрсним ланцима
 не могу даље.
 Но ипак некако сједим
 И тебе волим,
 Волим и свјетлост при којој сам,
 И мрак степеништа и подрума –
 А да их ништа не питама.

Добри човјече:
 И риба и дивљач се склања,

Све живо бјежи с пута –
Путеви умиру један по један.

(Много штошта страда)
Твоја драга броји сиве таласе:
 црне мачке скакућу
 по трулим балванима,
 вриште –

Твоја драга јеца –
Доба је јесење и љубав је све краћа.

И земља би некуд: пишти притиснута
 као жаба,
 гњи у срцу.
Бјежи, добри човјече,
Доба је јесење и све ниско пада.

ПЈЕСМА О ЦРНОМ ЛАБУДУ

У Косићу покрај ладне воде,
У горици на пропланку,
У трави зеленој
Лежи црни лабуд, заклан –
Црни лабуд
Ко младић у цвијету
(Лијепа главо одрубљена)
Лежи непомичан.

Над њим јата грабљивица,
Лешинара и кукавица –
Црни лабуд у Косићу,
На пропланку у трави зеленој,
Као заспала принцеза.

Ко се превари те уби црног лабуда,
Обје му руке отпале –
У Косићу, ионако црном,
Мајко моја, у горици
Више Сунца није,
Мајко моја.

КАПЕЛА

Митрополићу Данилу

Нико ти није руку цјеливао
Нико ти није узданица био
Нико те није љуцки разумио
Нико те није Владиком осјећао

Живио си дуги вијек међу Црногорцима
То нијесу били Црногорци но антихристи

Био си сам и једини
Био си Владика без народа
Био си Божји посланик без Посланства
Био си сињи у Гори кукавац
Ти си био Манастир Цетињски

Самовао си међу живим свечевима
Као свијећа која догоријева
И кад су Ти Земљу и Гробове расрбили
И свалили низ литице
Јаук старца нико није чуо

Сузо међу небраћом

СВЕТИ САВА

Да мириш
Кумиш и соколиш
Да упутиш
И да казниш –
Али само Ти видиш
Поспаност и помраченост.
Долазиш са свих страна
Као живи Крст
Из дубина
И из висина
Из поноса
И из понора –
Дародавац и најамник.

Пред Тобом разбрат моли
Врела цијев плаче
Драча и коприва цвета
 Опет
И кад смо бивали мртво Племе
Један се међу нама сањао
 Извиискро.
Срце љубави
Срце огња
Срце брата
Српско је срце –
Дај нам руку
 Света руко.

ЈЕДИНО ДЈЕЦА НЕШТО ЗНАЈУ

Нагледао сам се свега
На овом свијету
Нагледао сам се злочина и
Убица који љубе жртве
Утопио сам се у васиони
Свој у сузама
Упознао сам срце жртве
И његово жртвовање
И плакање за убицом
Свако ме зло испитивало
Пропитивала ме свака банда
Држао сам заставу фукара
И крстио се у срцу
Нема тврдог хљеба
Који нисам жвакао
Земљом сам се покривао
Лежећи у блату – то је била
Отаџбина...

Укратко
Волио сам живот и такав
И никакав
То сам већ испричао
У својим романима и бајкама
За дјецу.

Важно је да ме дјеца воле
И да ја волим дјецу
И да све што сам испричао
Њима посвећујем
Једино дјеца имају
Шта да кажу о овом свијету
И о мојим пјесмама.

ДРУГО САМ ЈА

Нијесу пјесници виша бића
Пјесници су ниже нижа бића –
Псују, пљују, љубе, онанишу
Воле снијег, снијежну олују
Моле кишу –
Друго сам ја – мене је родио змај.

Носи ме памет – чудовиште
Вара ме срце – чудовиште
Ја сам ти једно црно попреште
Преда мном. У мени
Црне гује вриште
Ја сам ти црно сабориште –
Њих дубље тајне тиште –
Друго сам ја
Мене је родио змај.

ЦРНОГОРСКЕ ПРИЧЕ

1.

Неки је основао, оградио
Цркву, назови цркву
За безбожнике,
Што вјерници рекли
За невјернике.

Оградио, озидео
У камен и стакло
Оцртао, омалао

Замастио, завио у маглу
Неки, неки даса.
Умало се
Веле, завио у црнину
Ставио качкет
Па се зори и зове полазнике
Да сврате и продиване...
Ма дивота...
Још вели
– Ови су прави, не вјерују
До мени.

Ето ђавола
Што веле
Што се скубе
Са народом
Као неки револуционар
Што је замислио слободу
За себе и своју дружину.

Пиши им памет.

2.

Неки је срушио гроб
Рођени, родитељски
Пун ратова, убистава и
Вјере и љубави и младости –
Срушио до у темељ
Све плачући.

Никакво чудо.

3.

Сад је онај што је
Што је срушио гроб
Што је загазио у гријех
И у безумље без повратка
Сад он иде код онога

У ону кућу невјерника
Што вјерују у онога
Са лењиновком на оној
Онаквој главурдини.

Црном Гором пловећи
Плове стијене и кањони
И планине завијене у црно
Једном свијетле планине
Вијенци и ране наше
Сад ено плачу...

Плачу и она брда
Оне орје луке и медуни –
Никакво чудо.

4.

Неки је опет, бољерећи
Јопет, онда киднуо у Загреб
Да се прикључи рватској демократији
Да се обогати слободом
Да упозна Фрања
Титовог генерала и Павелићевог наследника
Па је тај блебетао и пјевао
Да га је Поглавник волио ко стрица
И да му је набацивао чипке.

Ово је тандарао кад се вратио
У нову Црну Гору, у Монтенегро
У крило врана и гмазова у
Ову несрећницу која се давила и
Дави у неморалу, лажавини и кукању...
Добро је ово – да му је онај
Набацивао жене.

5.

*Једне ноћи под прозором
Пјевао је неки хајдук*

– Господе
Прође, пролази
У овој забити
У овој студи
Овај живот худи
Да се никад не пробуди
Овај живот худи.

ПРОКЛЕТА ТРОЈА

Нађи, Мини, Милени

*Ойсиједајући Троју
Њене бедеме неосвојиве
Не остиа од мене камен на камену
Испироших се духом и шијелом
Благо њроћердах, оружје њоломих
Толике године рајшованја учинише
Од мене сјенку од човјека –
Ено је њроклетиа са круном у небу
Обливена крвљу
Што је чини још краљевскијом.*

*Сад ме може сваки добити
Лакше неџо испиити џушљај вина,
Тврђава у којој ируне моја часи
Нема ноћи да ми се не ѡривиђа
Али нема у мени више воље.*

*Љубављу, лукавством, мушкошћу
Вјером у немоџуће – борих се...
Боље да ме сасвим сахранила
Неџо остиадох богаљ –
Само је бол ѡраза ѡреживио
У мени.*